

Een half jaar lang heb ik deel uit gemaakt van de kenniskring *De wendbare onderwijsprofessional*. Gedurende dit halve jaar heb ik mij verdiept in verschillende vormen van vernieuwend onderwijs. De in deze groep gekozen opzet was als volgt: tijdens het eerste halve jaar zouden leden van de lectoraatsgroep zoveel mogelijk deelnemen aan bezoeken aan middelbare scholen die vernieuwend onderwijs aanbieden om een idee te krijgen van wat er momenteel aan trends op dit vlak te bespeuren is.

In het kader van deze bezoeken heb ik kennisgemaakt met 'de nieuwe HAVO' van het Odulphuslyceum in Tilburg, de Nieuwste School in Tilburg en met Orion in Breda.

Bij alle scholen werden wij ontvangen met een inleiding over de school, over hoe het was, of over wat de aanvankelijke insteek was, de ingezette vernieuwingen en de huidige stand van zaken.

Daarna kregen wij tijd om lessen / onderwijsbijeenkomsten bij te wonen. Overal konden we ook met de leerlingen in gesprek. Deels tijdens de lessen, deels aansluitend daaraan.

In het begin was het best een zoektocht; want, waar kijk je nu precies naar? Je krijgt heel wat indrukken te verwerken. En omdat de scholen allemaal verschillend zijn, krijg je het gevoel dat je appels en peren met elkaar aan het vergelijken bent. Daarom is er vervolgens voor een gezamenlijk kijkkader gekozen zodat bij iedere school dezelfde aspecten door ons nader bekeken werden. Het gebruikte kijkkader is het spinneweb van Van den Akker .

Ook daarna vond ik het nog lastig om binnen de gegeven tijd van het bezoek alle aspecten van dit kijkkader aan de orde te laten komen. Ik stelde vast, dat ik geen geoefend observatieoog had; eigenlijk kom ik vrijwel nooit op middelbare scholen en ik merk dat dat mij opbrak.

Na verloop van tijd kwam ik voor mijzelf tot de conclusie, dat ik het lastig vond om vanuit onderwijskundig perspectief naar al deze zaken te kijken. Ik kreeg de indruk dat ik hier ook weinig input kon leveren vanwege mijn andere (vakinhoudelijke en vakdidactische) insteek. Dat gaf mij een minder prettig gevoel.

Anderzijds kon ik mij na een poosje niet aan de indruk onttrekken, dat het succes op deze vernieuwende scholen misschien minder veroorzaakt werd door een nieuwe manier van aanpak. Maar eerder door het feit dat vrijwel uitsluitend zeer gemotiveerde, vakinhoudelijk goede docenten en docenten die vakoverstijgend kunnen denken een nieuwe manier van aanpak (durven te) omarmen.

Als een docent erg gemotiveerd is, voelen leerlingen dat. Een docent met extra aandacht voor de stof, voor de manier waarop leerlingen deze tot zich nemen en verwerken, docenten die vakinhoudelijk ook goed zijn en docenten die gewend zijn of het zich eigen hebben gemaakt om vakoverstijgend te denken. Vaak zijn dit ook docenten die niet blijven hangen in vaste lessen, maar zij proberen telkens nog nieuwe accenten te zetten of leerlingen meer en nieuwe dingen te laten ervaren en leren. Is dat misschien het geheim van het succes van deze nieuwe scholen?

Wellicht loop ik met deze (te) snelle persoonlijke conclusie voor de troepen uit en zijn er in de loop van de rest van het studiejaar nog veel meer en andere succesfactoren geïdentificeerd.

Voor mij bestaat het rendement van deze kenniskring uit het feit dat ik concludeer dat het zeer aan te bevelen is dat de lerarenopleidingen er voor gaan zorgen dat hun studenten, naast onderwijskundig competent en veelzijdig, ook dermate goed in hun onderwijsvak zijn, dat zij kunnen spelen met stof, zelf onderwijsmateriaal kunnen ontwikkelen en dat zij zeer vaardig worden in het vakoverstijgend samenwerken. Ook dat zij mogelijkheden om op hun scholen vakoverstijgend te werken kunnen identificeren en vormgeven.

De lerarenopleidingen zouden hierin hun missie moeten zien; leer de student breed kijken en denken en laat hem/haar al tijdens de studie vakoverstijgend samenwerken. Zorg dat de student de urgentie ervaart om echt goed te zijn in zijn/haar vak. De school en de leerling van morgen zijn gebaat bij flexibele, breed-denkende en goedopgeleide professionals.